

TSERULOPLASMIIN

Lühend	S,P-Cer
Mõiste	<p>Metalloproteiin, vaske sisaldav ägeda faasi valk.</p> <p>Sünteesitakse peamiselt maksa parenhüümirakkudes, väikestes kogustes ka lümfotsüütides ja makrofaagides. Tseruloplasmiini koosseisus on 95% plasma vasest, üks molekul seob 6 aatomit.</p> <p>Wilsoni tõbi e. hepatolentikulaarne degeneratsioon on autosoom-retsessiivne pärilik haigus, esinemissagedusega 1 juht 30 000 elussünni kohta, mutatsiooniga 13. kromosoomis ATP7B geenis. Häiritud on vase sidumine tseruloplasmiini molekuli koosseisu, viimane laguneb kiiresti, väheneb vase eritumine sapiga ning toimub vase ladestumine maksas, neerudes, ajus ja silma sarvkestas.</p> <p>Plasmas on tseruloplasmiini sisaldus Wilsoni tõve korral väga madal. Tseruloplasmiin on östrogeenitundlik. Raseduse ja hormoonravi ajal esineb kõrgem tase.</p> <p>Vase kontsentratsiooni suurenemine seerumis stimuleerib tseruloplasmiini vabanemist maksast.</p>
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wilsoni tõve diagnostika ▪ Menkesi sündroomi diagnostika ▪ vase defitsiidi diagnoosimine (nt täieliku parenteraalse toitmise, malabsorptsiooni korral) <p>NB! Wilsoni tõve diagnoosimiseks ja monitoorimiseks on soovitatav määrata vase sisaldus 24 h uriinis.</p>
Proovivõtu vahendid	Geeli ja liitiumhepariiniga katsuti või geeli- ja hüübimisaktivaatoriga katsuti
Materjali säilivus ja transport	Seerum, plasma: 20...25 °C 8 päeva, 4...8 °C 2 nädalat, -20 °C 1 aasta Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb seerum/plasma eraldada.
Teostamise aeg ja koht	Tööpäeviti, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Meetod	Immuunturbidimeetria
Referentsvahemikud	Täiskasvanud: M >18a: 0,15...0,30 g/l N >18a: 0,16...0,45 g/l
Tõlgendus	<p>Cer↑</p> <ul style="list-style-type: none"> • maksahaigused (maksaabtsess, hepatiit, kolestaas (ekstra- või intrahepaatiline sapiteede obstruktsioon), tsirroos, hemokromatoos) • krooniline vase intoksikatsioon • ägedad ja kroonilised põletikulised protsessid • ainevahetuse intensiivistumine (kasvajad: äge leukeemia, Hodgkini tõbi), hüpertüreoidism • trauma järgne ulatuslik koenekroos • nefroos • aplastiline aneemia <p>Segavad tegurid: rasedus, östrogeenid, suukaudsed kontratseptiivid)</p> <p>Cer↓</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wilsoni tõvega patsientidest 85-90% • ATP7B geeni mutatsiooni heterosügootsed kandjad • Menkesi sündroom • Äge viirushepatiit • Krooniline hepatiit • Ravimitest või alkoholist põhjustatud maksakahjustus • nefrootiline sündroom

IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

	<ul style="list-style-type: none">• valgukaotussündroomid, hepatotsellulaarne puudulikkus• malabsorbtsioon, alatoitumus, pikaajaline parenteraalne vasevaene toitmine
Hinnakirja koodid	66124
Kirjandus	<ul style="list-style-type: none">• Reagendi infoleht: Roche cobas Ceruloplasmin 2022-03• UpToDate Wilson disease: Diagnostic tests July 2023• N. Rifai, Tietz Textbook of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics 6-th edition (2018): 390, 1383.
Koostaja	Piret Kedars